

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE DE LA PIUA PETRII (ORAȘUL DE FLOCI), JUD. IALOMIȚA

de dr. LUCIAN CHITESCU, TUDOR PAPASIMA,
PETRE VLĂDILĂ, VENERA RĂDULESCU ȘI
ANCA PĂUNESCU

Cea de a 6-a campanie consecutivă de la Orașul de Floci, efectuată în intervalul 14 iulie-11 august 1980, s-a desfășurat, ca și cele precedente¹, în mai multe sectoare distincte ale vechiului oraș medieval românesc și anume: sectorul I "Mănăstire" (biserica nr.1); sectorul II locuind din lemn, sectorul III alte complexe și sectorul IV biserică nr.2. Ca și în anii anteriori, cercetările din 1980 vor fi prezentate în ordinea sectoarelor de către autorii săpăturilor care au reprezentat statnicie Muzeul Național de Istorie al R.S.R. și Muzeul de arheologie și istorie din Chișinău.

dr. Lucian Chitescu

*
*   *

I. SECTORUL "MĂNASTIRE". Săpăturile arheologice efectuate în vara anului 1980 în sectorul "Mănăstire" au urmărit în principal surprinderea limitei de est a necropolai apartinând unei biserici, ale cărei începuturi se placează către sfârșitul sec.al XV-lea sau începutul secolului următor².

Un alt obiectiv a fost continuarea cercetării în zona vestică a cimitirului, a cărei limită a fost surprinsă în campania precedentă la aproximativ 22 m depărtare de zidul monumentului³.

Pentru atingerea primului obiectiv a fost deschisă către capătul estic al bisericii caseta W3 cu dimensiunile de 8x5,80 m, în care a apărut între -0,25-0,36 m o parte din altar (fig.1). Tot aici, într-un puțin sub marmurul W3-4 a fost descoperit la -1,05 m mormântul M.167 conținând un copil refăcut într-un cosciug de formă aproximativ dreptunghiulară, conservat foarte bine, având ca inventar, alături de o monedă turcească de argint pe care nu am putut-o identifica, doi cercei construiți dintr-o "lacrimă" de sticlă suspendată cu firme de cupru (fig.5/8).

Perpendiculare pe latura lungă a casetei W3, în jumătatea acesteia, înălțind un marmur de 0,40 m lățime, a fost deschisă secțiunea S XXXVI de 20x1,5 m (fig.1). Aici, în carourile 1-3, între -0,38-0,55 m⁴, a

părat pavajul unui atelier de prelucrat osul, peste care erau împriștiate oase de vite mari. De aici, alături de alte materiale, au fost recoltate două cușite de fier, unul cu două tăișuri și coadă triunghiulară, care se introducea într-un mîner (fig. 3/1), celălalt triunghiular în secțiune și coadă prinse în plăsele - care nu s-au păstrat - cu trei nituri (fig. 3/4) și un ac de păr, din cupru, având la un capăt o "bobită" formată din două emisfere sudate (fig. 3/6). În carourile 5-6, 9-10, la -0,36 și respectiv -0,40 m, au fost sesizate zone de chirpici incendiat amestecat cu cărbune, dărâmătară probabil de la locuința aferentă atelierului. În celelalte carouri ale secțiunii, nesurprinzător se nici un mormânt pînă la -0,90 m⁵, cercetarea a fost sistată. Condiții obiective nu au permis extinderea cercetării în zona locuinței, ci au determinat să ne limităm la rezolvarea suprafeței cu pietre.

În acest scop, lăsînd deli martori de cîte 0,40 m, au fost deschise de o parte și de alta a primelor carouri ale secțiunii S XXXVI casetele W4 și W5, cu dimensiunile: 7,80x2,85 m și respectiv 6x2,85 m (fig. 1). La adîncimi cuprinse între -0,43-0,59 m a apărut și aici pavajul atelierului acoperit cu oase de vite mari, parte sparte în vederea prelucrării. Din W4, de pe pavaj a fost recoltată o mică sferă de plumb cu diametrul de 12,5 mm (fig. 4/6). În W5, pe pietre a fost descoperit un denar unguresc emis de Rudolf II (1572-1608), foarte deteriorat. În pîmîntul purtat de deasupra pietrelor a mai fost găsit un gros emis de Lituanie în 1623, purtând pe el efigia lui Sigismund III Vassa (1587-1632), bine conservat.

Lăsînd martori de 0,40 m de o parte și de alta a lui W4 și W5, au fost deschise casetele W6 și W7, cu dimensiuni de 10,40x 2 m și respectiv 5,40x 2 m (fig. 1). Pavajul de pietre mici neregulate a apărut în ambele casete la adîncimi cuprinse între -0,45-0,68 m. Pe acesta, în W6 s-a găsit o foarte mare cantitate de oase de vite mari⁶ și piese metalice : potcoave de un singur tip (fig. 4/4), cuie pentru potcovit de un singur tip (fig. 5/1), alte tipuri de cule (fig. 5/2-5). Alături de acestea un fragment de monedă de argint, găurită, din păcate ilisibilă și un vas fără rîrgă. În capătul vestic al casetei W6, la -1,03 m a apărut jumătatea stîngă a unui înhumat (M.174), fără inventar.

Alături de W6 și W7, pentru a surprinde limitele zonel de pietre mici, au fost deschise casetele W8 și W9, cu dimensiuni de 7,70x3 m și respectiv 5,40x1,5 m (fig. 1). Dacă în W9, între -0,55-0,70 m în întreaga suprafață a apărut pavajul atelierului, în ceea ceață casetă am sunat la -0,66 m limita dinspre sud.

În acest stadiu am fost nevoiți să întrerupem lucrările, epuizarea problematicii atelierului urmînd a fi în atenția viitoarelor cercetări. Chiar așa prezintă situația, patem nota cîteva luchieri.

Necropola nu se întindea și în partea de est a bisericii. Morânte apar sporadic și doar în proxima vecinătate a acestei părți a monumentului.

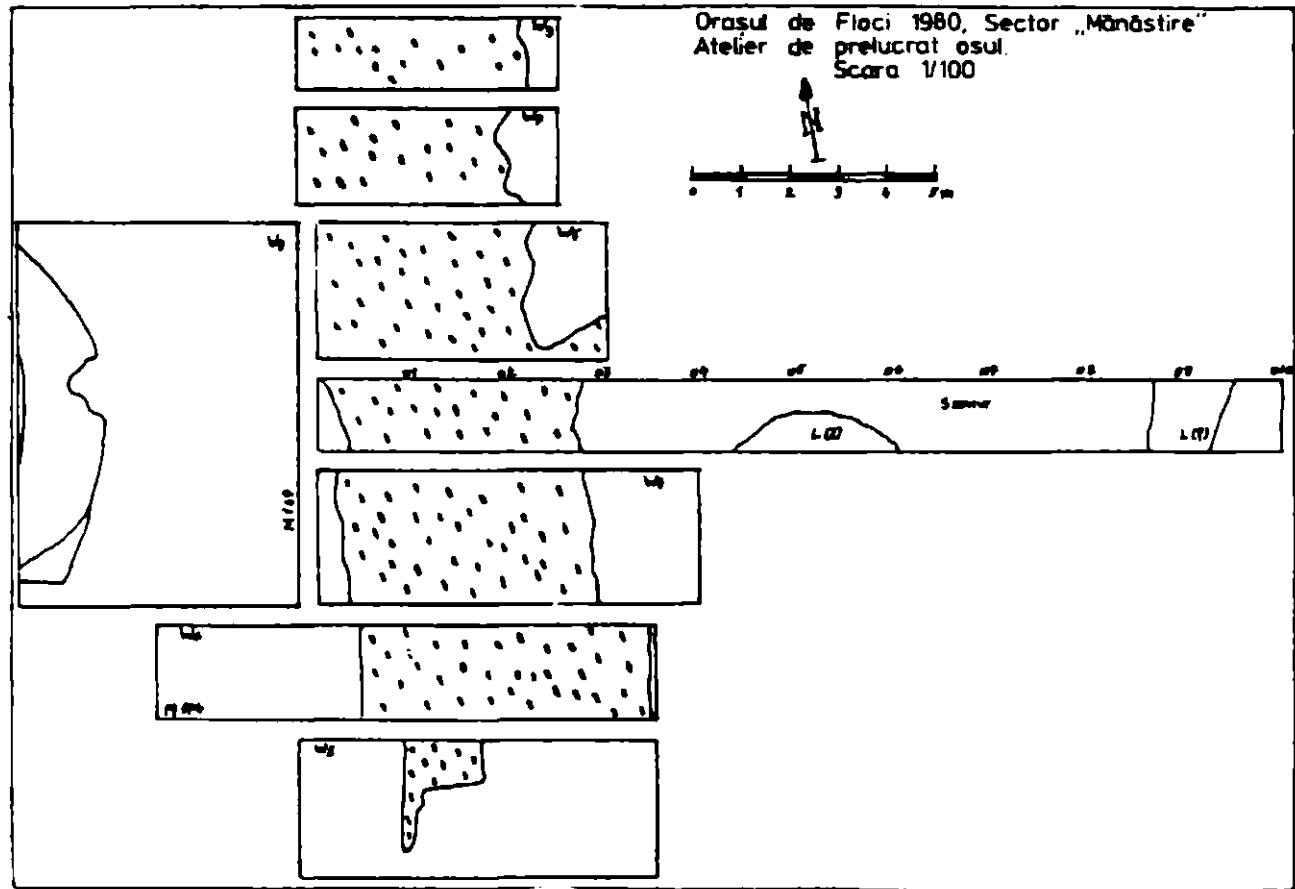

Fig.1.- Orașul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Atelierul de prelucrat osul (nr.2).

Atelierul de prelucrat osul surprins în secțiunea S XXXVI și cimitirul W4, W5, W6, W7, W8, W9 (atelierul nr.2 de la Orașul de Floci) se datează – având în vedere descoperirile monetare – în prima jumătate a sec. al XVII-lea. Faptul că grosul lituanian este netocit – deci nu a circulat prea mult – ne determină să restrângem data afirmațialui atelierului la decenile trei-patră. Abundența de case de vite mari în W4, W6 ne determină să afirmăm că aici se află amenajat un spațiu de depozitare a lor. Prezența aici și a potcoavelor – care par a fi de bovine – și a cuncelor de potcovit susțin această afirmație. Principala activitate a atelierului era fabricarea nasturilor, pe pavaj fiind descoperite câteva zeci de butoni aproximativ în aceeași fază de prelucrare (fig. 4/2). Dar tot din atelier provin și alte obiecte de os: două osuri mari aflate în curs de prelucrare (fig. 4/3, 7), dintre care unul este rebutat, un pandantiv (am numit astfel un carpian de bovideu perforat intenționat) (fig. 4/9), un nar (fig. 4/3). Probabil că tot aici se fabricau și plăsele⁷. În apropierea atelierului nostru a fost descoperit în anii trecuți un alt atelier pentru fabricarea nasturilor⁸, datat în a doua jumătate, poate chiar în ultimul sfert al sec. al XVI-lea. De asemenea, în multe alte zone din preajmă au fost aglomerări de case, unde au fost găsite chiar nasturi în curs de prelucrare, deci alte ateliere. Acestea ne fac să credem că în această zonă a Orașului de Floci se aflau mestesugari prelucrători ai osului⁹.

Pentru atingerea celui de al doilea obiectiv am deschis în zona vestică a cimitirului secțiunea S XXXVII (fig. 2), cu dimensiunile de 20 x 2 m, în care au apărut pînă la adîncimea de -1,40 m un număr de cincisprezece morminte, cercetate total sau parțial. Mormîntul M.158 este deranjat, mormîntul M.159 reprezintă o ref埋humare, iar mormintele M.160, M.161, M.162, M.166, M.171, M.172 sunt tăiate de una sau două gropi ulterioare. Remarcăm extrema sărăcie a inventarului. În mormintele M.158, M.166, M.169 au fost descoperite monede, din păcate, ilizibile. Din mormîntul M.166 a fost recoltată și o verigă din sîrnat de cupru (fig. 5/9), iar din mormîntul M.168 un bumb conic din bronz (fig. 5/10). În pămîntul purtat au mai spărut o monedă tot ilizibilă și un bumb sferic foarte deteriorat.

În ceea ce privește acest obiectiv nu putem nota nimic nou față de cele spuse în legătură cu compoziția ambiului trecut.

Tudor Papasimă și Petre Vladilă

*

* * *

II. SECTORUL LOCUINTE DIN LEMN. Prin intermediul secțiunii XXXIV (100 x 1,50 m) efectuată la 25 m sud de poarta Tăndărei-Giurgeni, pe direcția nord-sud, în dreptul bornei 105,260 m, au fost surprinse în sectorul cu locuințe din lemn incendiate ale orașului medieval aceleași două importante nivale de locuire datând din a doua jumătate a

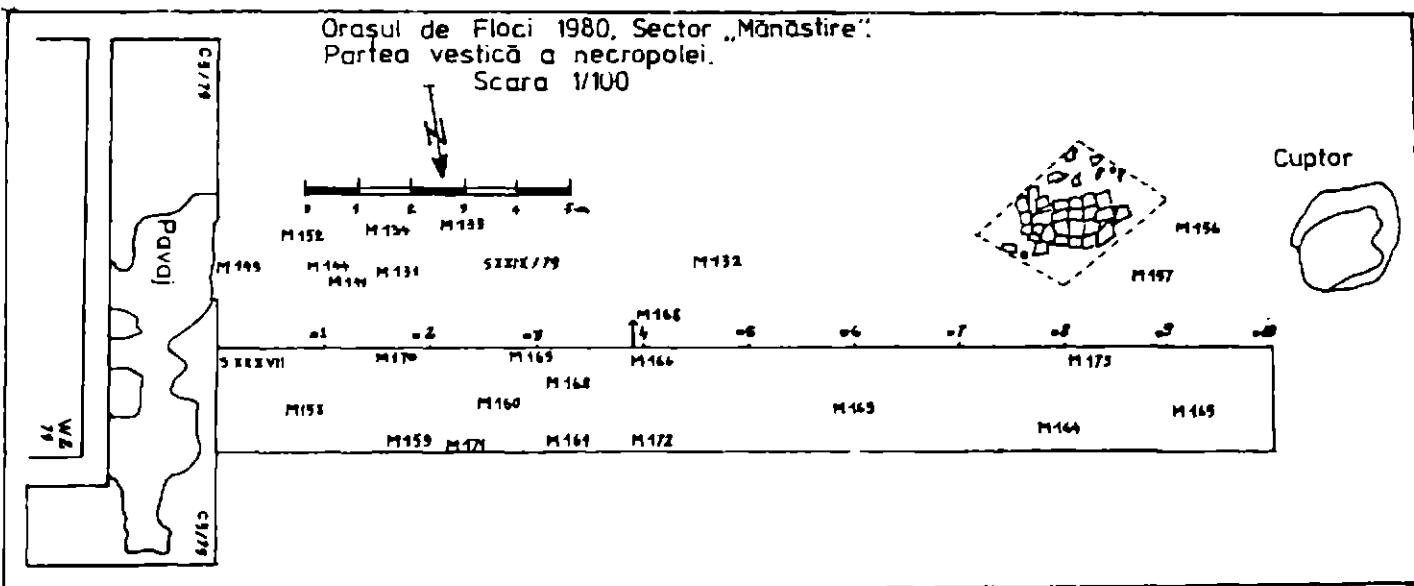
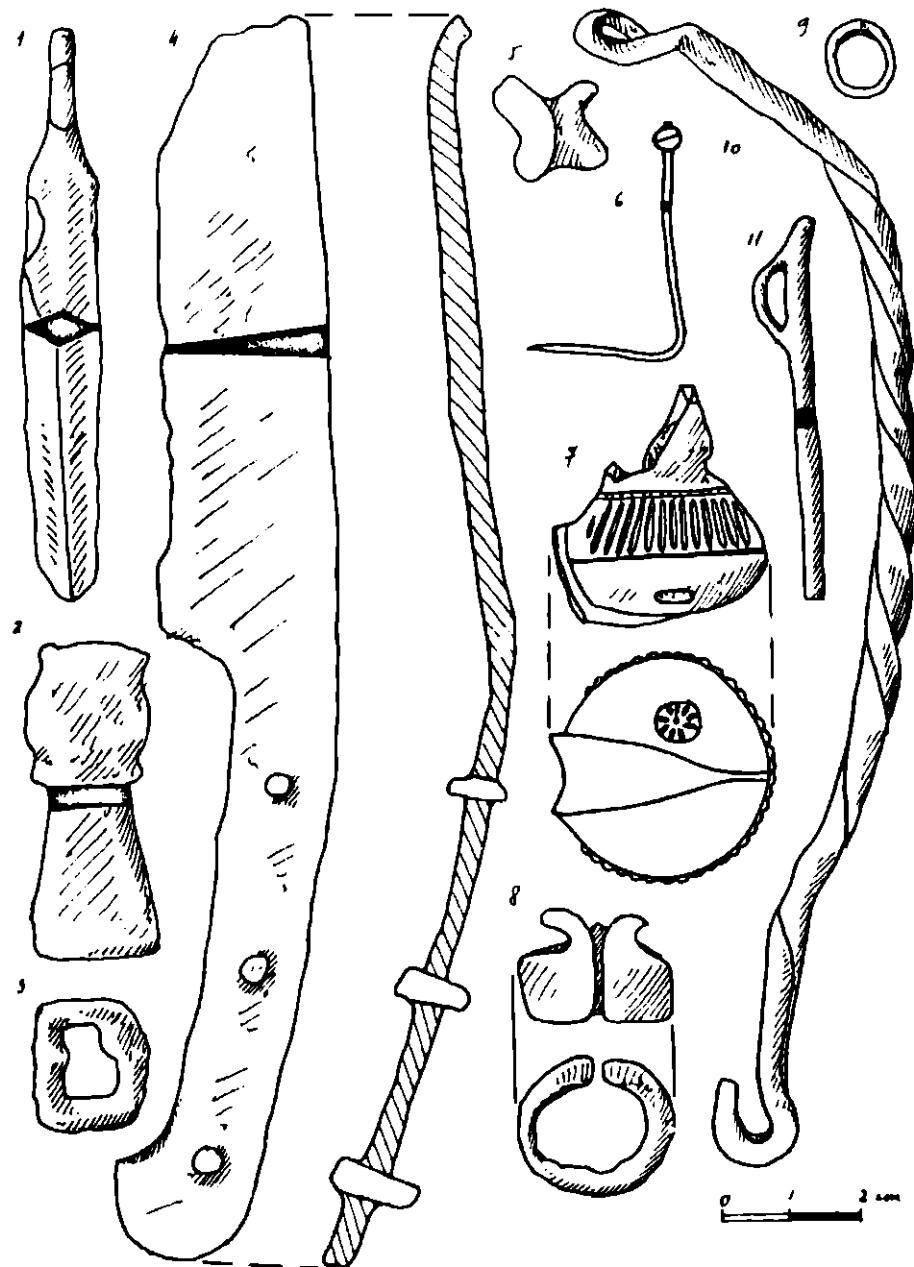

Fig.2.- Orașul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Partea vestică a necropolei nr.1.

sec. al XV-lea și, respectiv, de la finele secolului următor. Dacă în nivelul de locuire mai vechi s-a fost surprinsă de astă dată nici un complex de lacuit, ci numai urmele puternicului incendiu care a pricinuit grele pierderi orașului ialomitean la începutul lunii martie a anului 1470¹⁰, nivelul următor, aparținând sec. al XVI-lea, a prilejuit importante descoperiri, între care resturile bine păstrate de la a locuință de suprafață din lemn, ceea ce a 11-a de acest gen pînă acum cercetată integral în cuprinsul Orașului de Floci, precum și urmele celui de al treilea atelier de prelucrare a caselor din suprinsul acestei așe sări medievale urbane.

Podeaua locuinței nr.11 a fost surprinsă și cercetată în cuprinsul carcerilor 5-8 și se află la adâncimea de -0,30 m față de solul actual în nivelul de puternic incendiu, care marchează aici sec. al XVI-lea. Puternic incendiat, ca și cele cercetate anterior, resturile locuinței nr.11 se compun din podeaua bine bătătorită, lutulă și arsă la rogu, bine delimitată peste tot de lăcagele bârnelor-talpă ale peretilor, păstrate în săptămâna sub formă unor șanțuri lată de circa 0,30 m și adâncă de aproximativ 0,10 m, în care se păstrează încă, pe alocuri, chiar resturile carbonizate ale bârnelor sub formă unor resturi de lemn ars. Deși distrusă parțial de o intervenție modernă, este evident că locuința nu compunea din două încăperi (fig.7) dispuse pe direcția est-vest, ceea ce apuseană, păstrată integral, având dimensiunile de 4,50 x 5 m, ultima dimensiune indicând și lățimea întregii case. Dacă în legătură cu încăperea distrusă de intervenția mai tîrzie nu putem face altă precizare decât că pe podeaua ei, în colțul de sud-vest, pe o bucată de grindă carbonizată s-au găsit boabe de grâu arse, ca dovadă a păstrării acelorași semințe cerealiere în podul casei, în schimb, cenușă încăpere păstrată integral avea în colțul de nord-est un cuptor, de la care s-a păstrat doar baza peretilor ca o masă de pămînt galben depus în formă de potcoavă în jurul vatrăi. Lîngă cuptor, pe podeaua locuinței, alături de fragmente ceramice din sec.al XVI-lea, s-a descoperit un tezaur monetar compus din 81 moneda din bronz și argint, întregi sau fragmentare, extrem de arse de incendiul care a distrus încuietă. Din întregul tezaur monetar recuperat n-au putut fi identificate, din păcate, decât 8 monede, dintre care șase au fost de la Soliman I (1520-1566) și doi din mari ungurești din sec.al XVI-lea. Întruchiparea celeilalte monede recuperate sunt extrem de arse și absolut ilîsimibile fără nevoie a datei întregul tezaur la sfîrșitul sec.al XVI-lea, cînd se datează al doilea nivel mare de armură de pe suprafață a acestui oraș. Consemnat în acest fel cel dintîi tezaur monetar descoperit într-o locuință la Orașul de Floci în timpul cercetărilor sistematice, care se adaugă altor trei tesăuri monetari descoperite anterior, întimpărător însă, pe suprafață orașului, unul din sec.al XV-lea, iar alte două din prima jumătate a sec.al XVII-lea¹¹. Prin toate elementele constructive casa nr.11 se încadrează în categoria locuințelor de suprafață din lemn, cu une sau mai multe încăperi, ceea ce atestă un tip unitar de habitat în interiorul

Fig.3.- Orașul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Obiecte din fier (1-5, 8, 10), cupru (6, 9, 11), ceramică (7) descoperite în atelierul nr.2 de prelucrat osul.

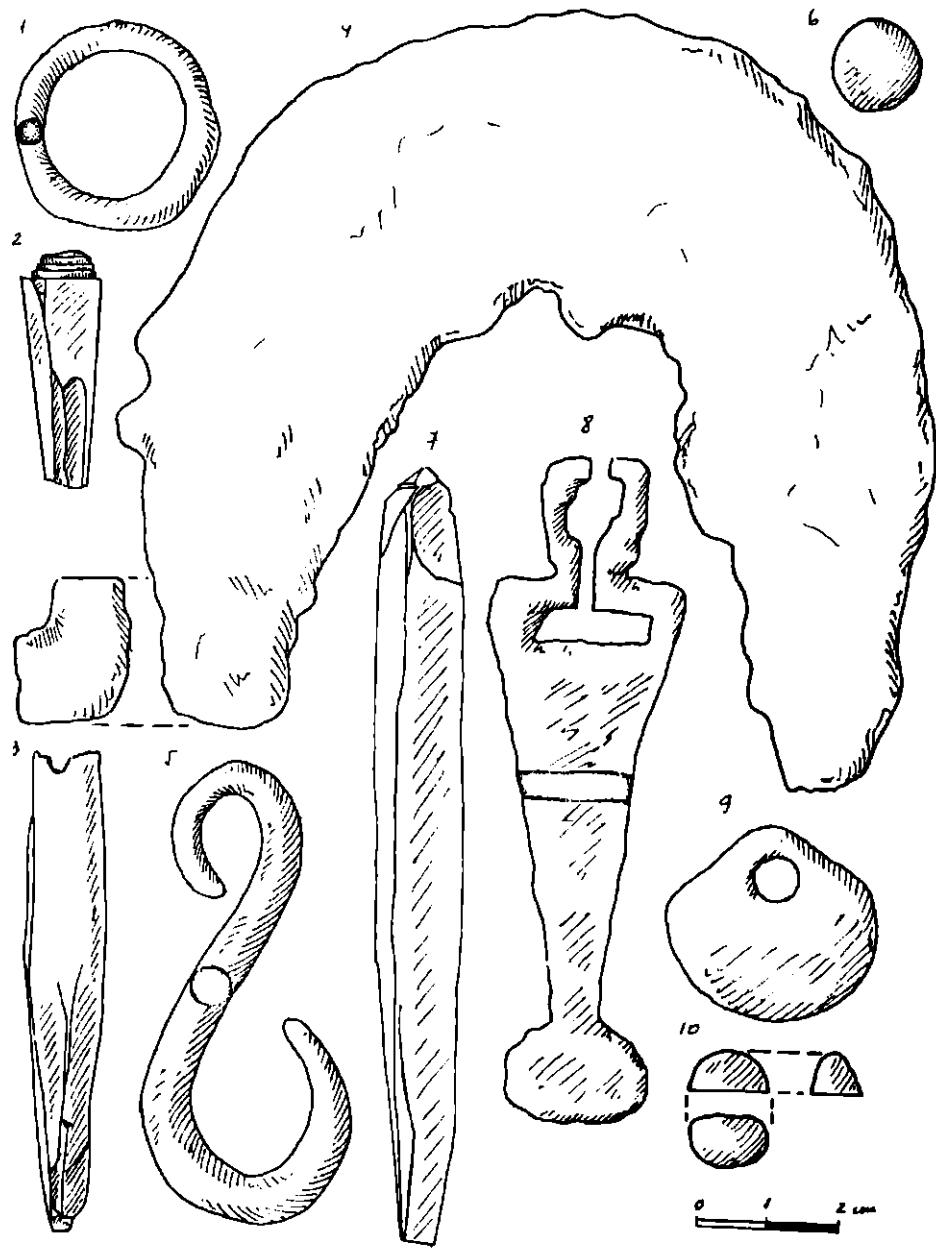
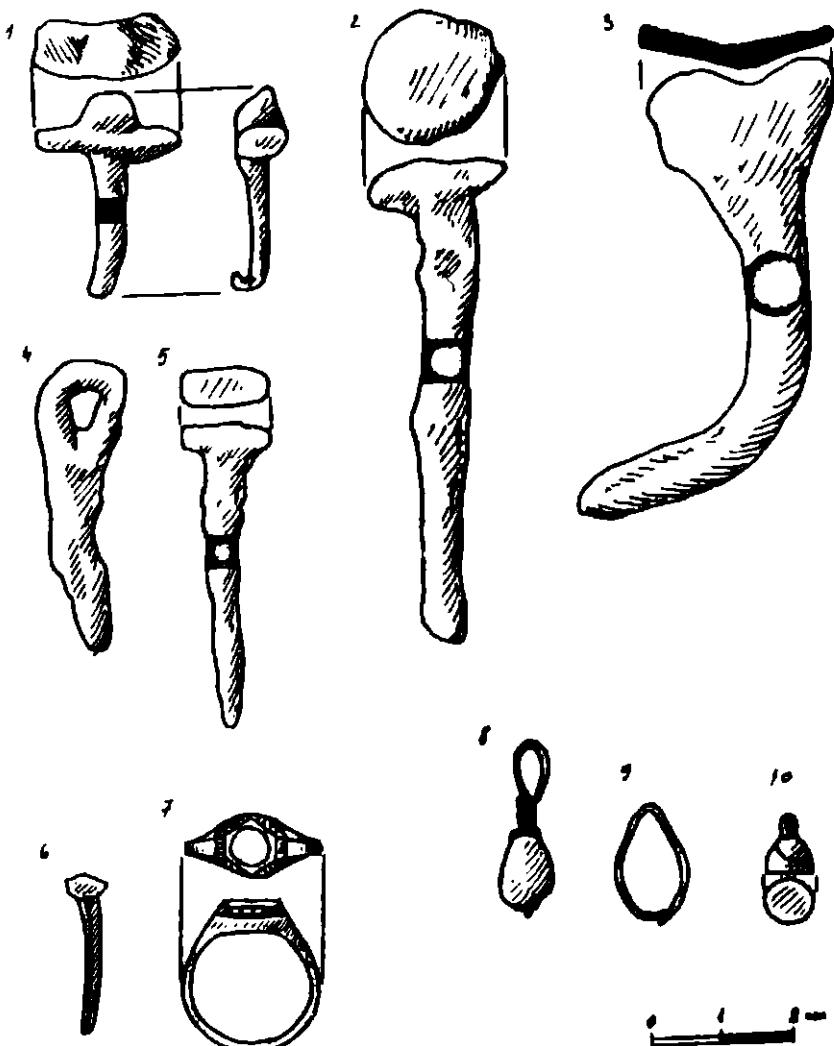

Fig.4.- Orașul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Obiecte din fier (1,4-5,8), plumb (6), os (2-3,7,9), sticla (10) descoperite în atelierul nr.2 de prelucrat osul.

acestui oraș medieval românesc de cămpie pe întreaga durată a existenței sale.

În imediata apropiere a locuinței nr.11, în cuprinsul caroului 5, la -0,45 m adâncime, în nivelul de arsură al sec. al XVI-lea a fost descoperit un enkolpion de bronz (10x6,5 cm), cu capete în formă de cruce și cu brațe drepte. Ambele fețe ale piesei au în mijloc pe Iisus pe cruce încadrat de patru medalioane cu figuri biblice stilizate, totul fiind redat în relief. Ca și tezaurul monetar din locuința nr.11 și enkolpionul a fost puternic ars și numai pricoperea restauratorilor nici metalele de la Muzeul Național de Istorie a făcut ca piesa să nu fie complet compromisă. Analiza stilistică și mai ou seamă afărăz lui certă în nivelul de arsură aparținând locuinței nr.11 și sfîrșitul sec. al XVI-lea impune datarea enkolpionului în această vreme, fapt ce consemnează cea mai tîrzie piesă de acest gen cunoscută de noi într-o săscare medievală românescă (fig.9/1).

La circa 45 m sud de locuința nr.11, în cuprinsul carourilor 27-28 ale secțiunii XXXIV, la adâncimea de -0,40 m, corespondător același nivel de locuire din sec. al XVI-lea, a fost interceptată o suprafață pavată cu pietre neregulate, întregi sau sparte, peste care au fost găsite foarte multe oase de animale mici (ovine, caprine, porcine), și ele întregi sau sparte, fără urme vizibile de prelucrare. Urmărirea prin casete adiacente secțiunii XXXIV a suprafeței pavate cu pietre a condus la dezvelirea unui nou atelier de prelucrare a osului - cel de al treilea de la Orașul de Floci -, care chiar dacă nu păstrează în interiorul său dovezi numeroase ale categoriei pieselor realizate - întrucât acesta nu a fost incendiat brusc, ci golit cu grijă fără de a fi abandonat -, prezența totuși a unui nastur finit din os (fig.9/3) printre pietrele podinei pare a indica împede că și aici se produceau nasturi. Atelierul nr.3 de prelucrat osul are, în schimb, avantajul păstrării integrale a formei și dimensiunilor podinai, greu de dedus din resturile rău păstrate ale celorlalte. Aici este vorba de o suprafață rectangulară alungită, cu dimensiunile de 8 x 3,50 m, compusă din două încăperi lîngale podite cu pietre, prime de 5,75 x 3,50 m, iar cealaltă de 2,25 x 3,50 m, despărțite de lăcașul unei bîrne-talpă păstrat perfect în săpătură (fig.8). Întrucât podina din pietre neuniforme a amenajărilii în discuție se păstrează foarte bine, iar lăcașul bîrnei-talpă încică nemai peretele despărțitor al celor două camere, iar marginile construcției nu sunt marcate nici din lăcașe de bîrnă și nici de urme de stâlpi, pare să rezultă că atelierul nu avea perști laterali - nici la celelalte ateliere nu s-a păstrat vreo urmă a perștilor -, zgromotul făcut la spargerea oselor putând, eventual, impune o astfel de construcție cu laturile denumite. Toate datele culese în timpul săpăturilor par să sugere că atelierul era în fapt o amenajare extrem de simplă, compusă practic din podina de pietre și dintr-un acoperiș în două ape înegale, cu coama sprijinită pe peretele despărțitor dintre cele două "încăperi" și ca strea-sina susținută de stâlpi, care, la rîndul lor, vor să fost fixați pe bîrnă-talpă și nu înfipti în pămînt.

Fig.5.- Orașul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Obiecte din fier (1-5) din atelierul nr.2 de prelucrat osul, din bronz (6-7) descoperite în dărămătura locuinței aferente atelierului, din cupru și sticlă (8-10) descoperite în necropola bisericii nr.1.

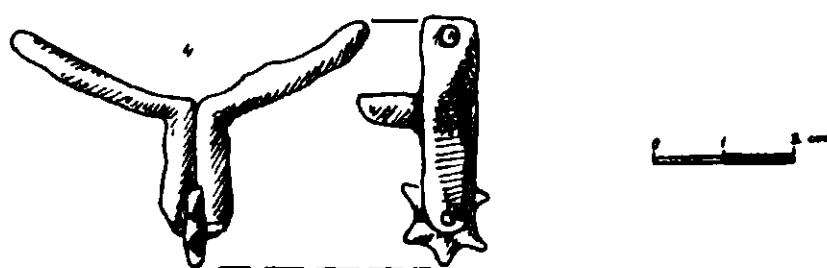
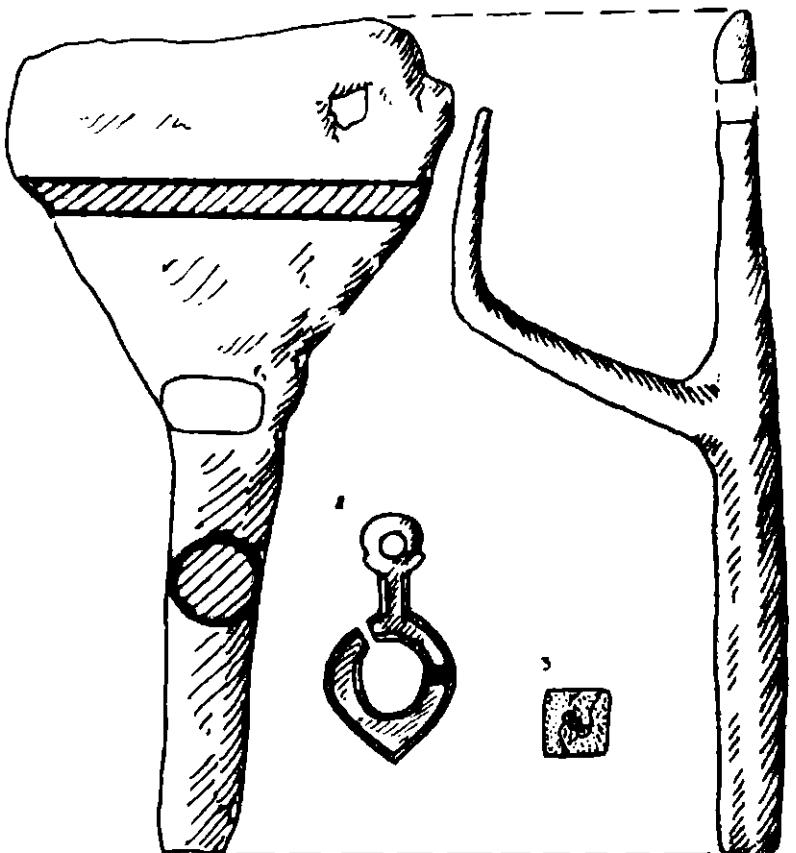

Fig.6.- Orasul de Floci, 1980. Sectorul "Mănăstire". Obiecte din fier (1,4), cupru (2), os (3) din atelierul nr.2 de prelucrat osul.

Deosebit de importantă rămâne constatarea că pe podina atelierului, în afara nasturelui din os deja menționat, au fost descoperite un degestor din bronz (fig.9/6) și două monede, un dinar unguresc din sec. al XVI-lea aflat în lăcașul bîrnel-talpă și un alt dinar unguresc de la Ferdinand I (1557) găsit printre pietrele podinei. Înălțind seama de toate acestea și având în vedere constatărea că atelierul nr.3 de prelucrat osul de la Orașul de Floci n-a suferit prin incendiul de la sfârșitul sec. al XVI-lea, socotim că datarea construcției și funcționării lui se situează într-o etapă puțin anterioară acestui moment, respectiv în a doua jumătate a sec. al XVI-lea, cele două monede reprezentând indicii sugestive în acest sens.

Semnalăm, în fine, descoperirea la sud de acest atelier, în cuprinsul caroului 34 al aceleiași secțiuni, la adâncimea de -0,28 m, a unui plumb sigiliar pentru postav, foarte bine păstrat, cu diametru de 2,5 cm, având pe avers în prim plan un viaduct și în plan secundar o construcție, iar pe revers același viaduct peste care este închinată efigia unui personaj, acvila cu aripile ușor deschise (fig.9/2).

dr. Lucian Chițescu

*

* * *

III. ALTE COMPLEXE. Cercetarea arheologică din vara anului 1980 și-a propus, de asemenea, investigarea în continuare a locuinței datată în sec. al XVII-lea, dezvelită parțial în anul 1979¹².

În acest sens a fost trăsătură secțiunea XIX B (17 m x 2 m), având orientarea NV-SE, situată la vest și paralel de S XIX (1979).

La adâncimea de -0,20 m-0,60 m, pe o lungime de circa 7 m, s-a apărut stratul de chirpici puternic incendiat, aparținând peretilor acestei locuințe, din care s-au păstrat numeroase fragmente de lipitori, având grosimea de circa 5 cm. Fragmentele poartă impresiuni de nuiele, iar una din suprafețe este frumos făgăduită și acoperită cu humă. În această zonă am semnalat prezența numeroaselor cule și piroane, folosite în construcție.

Locuința se desfășoară pe lungime în direcția est-vest, fiind surprinsă în secțiunile XIX, XIX A (1979) și XIX B (1980), pe o distanță de 7 m.

Pe podeaua locuinței s-au găsit mai multe cărămizi de la o sobă, precum și fragmente de cahle smălțuite din seria calor descoperită în campania anului 1979¹³. Au apărut de asemenea fragmente ceramice de la castroane, cu pereti groși și fund inelar, smălțuite în interior cu verde. Verdele în multiple nuances, apoi brunul și galbenul constituie culorile predominante ale ceramicii smălțuite de la Orașul de Floci.

În pământul galben-purtat, pigmentat cu mult cîrbune, servind ca strat de nivelare pentru construcția suiată, au apărut patru bolovani fasonați, cu suprafețele rectangulare, având dimensiunile laturilor de

PIUA PETRI (ORAȘUL DE FLOCI) 1980 - Planul locuinței nr. 11

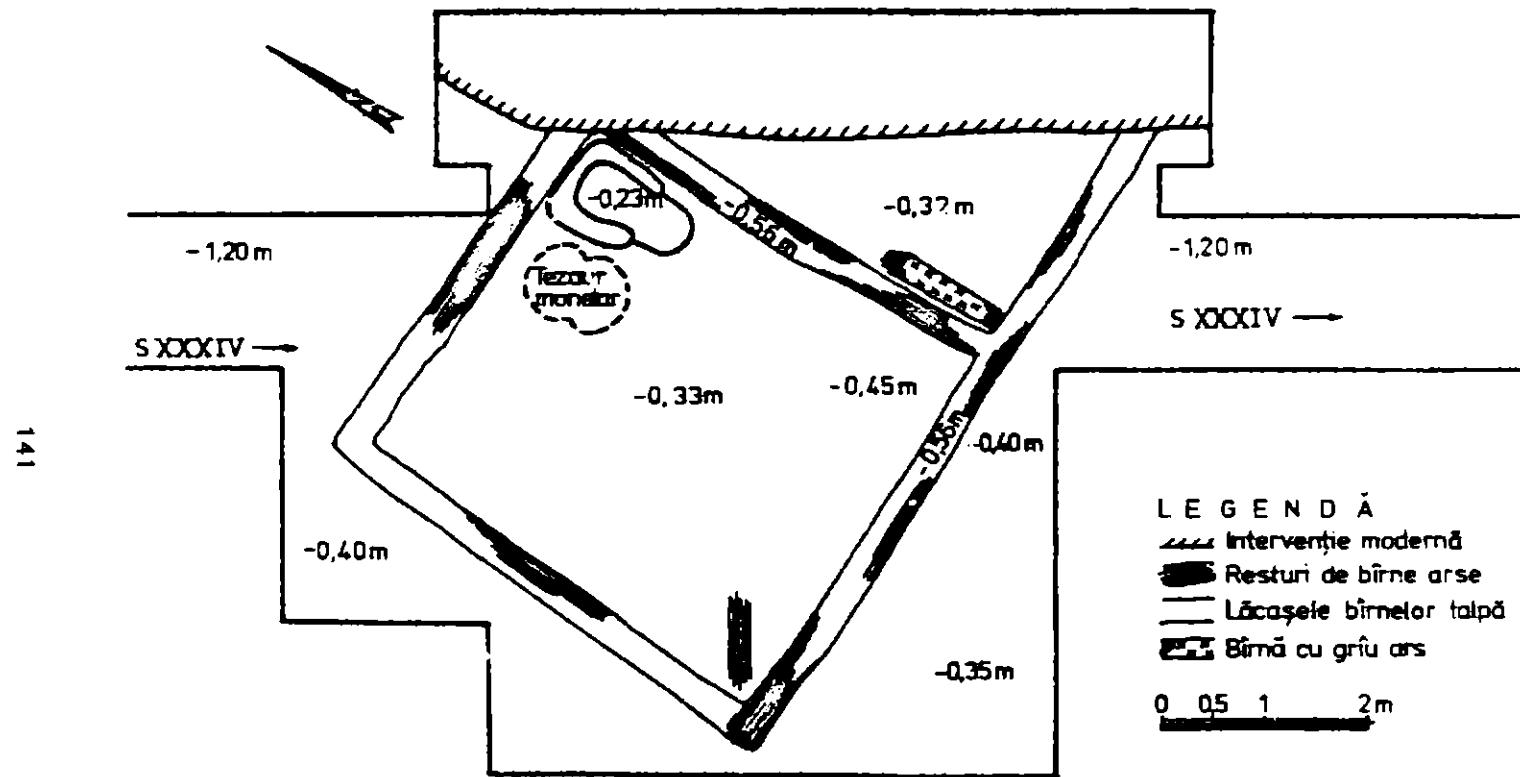

Fig.7.- Orășel de Floci, 1980. Planul locuinței nr.11.

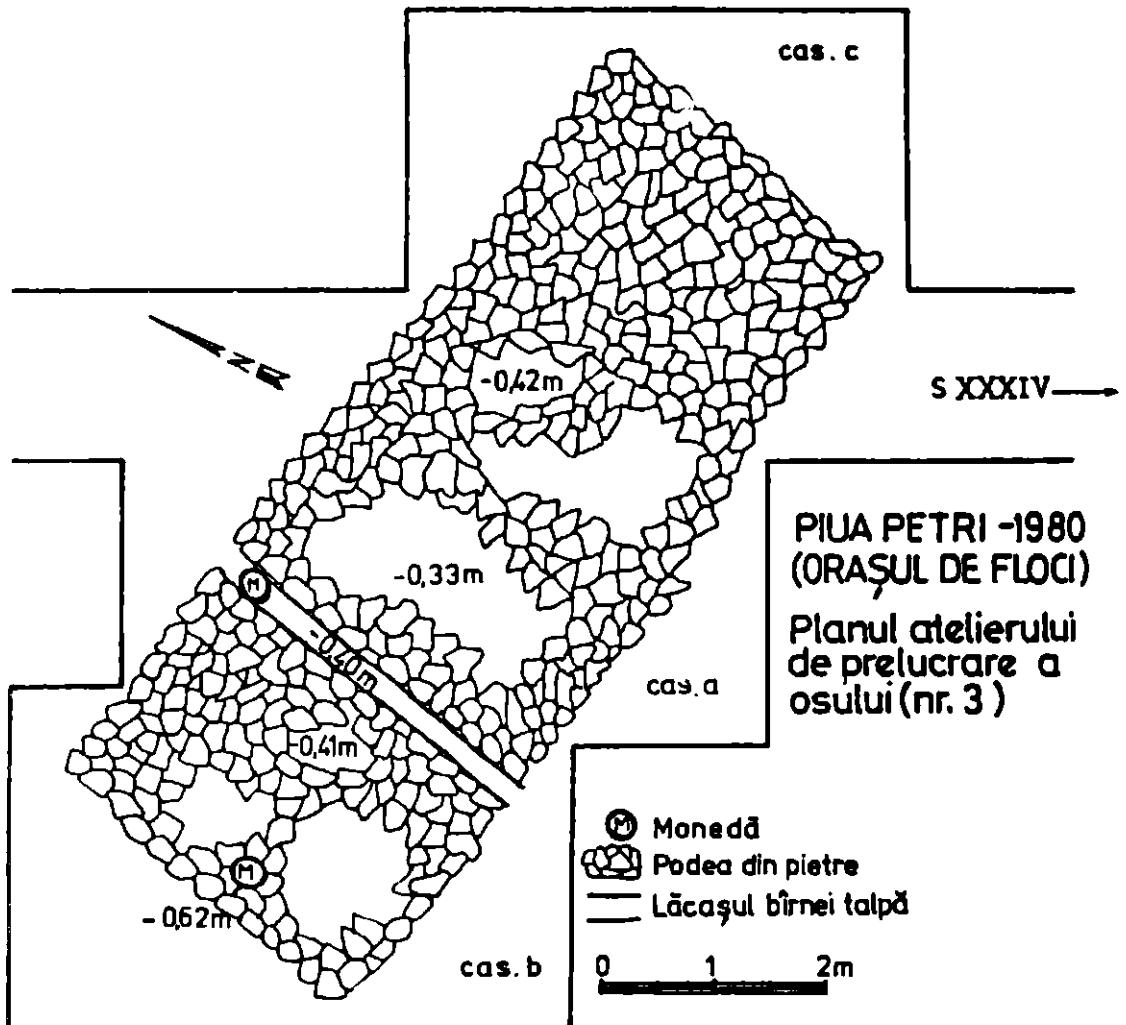

Fig.8.- Orașul de Floci, 1980. Planul atelierului nr.3 de prelucrat osul.

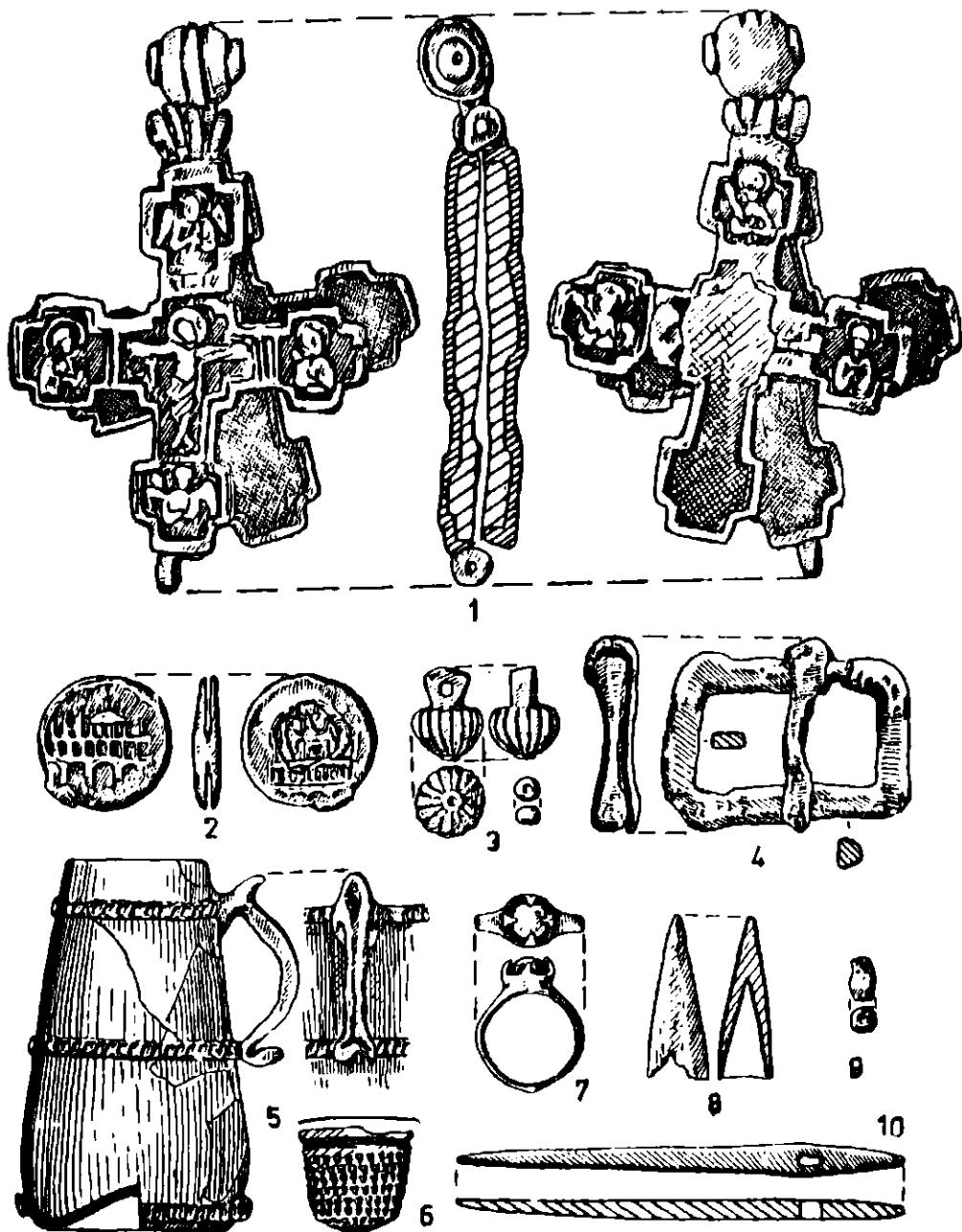

Fig.9.- Orășel de Floči, 1980. Obiecte descoperite în sectorul locuințe (1-2; 4-5; 7-10) și din atelierul nr.3 de prelucrat osul (3,6).

circa 40 cm x 40 cm x 60 cm. Aceeași situație a fost întîlnită și în secțiunile cercetate în anul 1979. Bolovaniii au aparținut probabil unei construcții anterioare.

În acest nivel a fost recoltat material ceramic fragmentar, smălțuit sau nesmălțuit: oale-borcan, oale-cahă, farfurii cu fund inelar și orificii pentru fixarea pe perete, smălțuite policrom și decorate cu motive vegetale sgrafitate.

Descoperirile au confirmat varietatea ceramicii de uz comun, astăzi decorative.

Dintre obiectele ce au putut fi întregite amintim:

- a.- oală cu toartă deasupra, gen "mâner de cog" (fig.11/1), cu corpul de formă bitronconică, fundul drept și gura circulară. Buna este dreaptă, cu marginea rotunjită, mânerul în bandă lată, ovală în secțiune. În exteriorul buzei, cu rol ornamental, se află două caneluri paralele. Vasul prezintă urme de ardere secundară (înălțimea = 20 cm).
- b.- cană cu gura trilobată (fig.12/1 a-b), corpul globular și fundul drept. Mânerul, în bandă lată, cu o ușoară canelură mediană, pernătă de sub buză și se sprijină pe picior. Ca decor, vasul are un medalion central, de formă ovală, marcat de un galon decorativ străbătut pe mijloc de un șirag de traverse. Medalionul este înconjurat de un motiv vegetal. Aceste ornamente sunt realizate în albastru. Smâlțul fondului este gri-argintiu. Culoarea folosită în interiorul medalionului nu a fost mult alterată de arderea secundară, căpătând nuanțe de verde, portocaliu, vișiniu. Vasul face parte din seria ceramicii de import (înălțimea = 16 cm).

Din seria ceramicii de import mai amintim fragmentele de căițe, lucrate din porțelan foarte fin de proveniență vest-europeană, ca și ceramica de Iznik.

Obiectele de podoabă găsite în acest nivel sunt următoarele:

- a.- aplică pentru curea (fig.11/2), formată dintr-o plăcuță dreptunghulară de argint, având laturile lungi modelate în forma a trei semicercuri succeseive, ce depășesc și respectiv decupează din plăcuță, dând posibilitatea axamării altora asemănătoare. Motivul decorativ, stânțat, dispus în cele trei compartimente de pe suprafața piesei, constă din cinci șase flericole susținute simetric de un peduncul. Podoaba era fixată probabil pe un suport de piele sau textil (3,3 cm x 1,9 cm).
- b.- copăcă de argint pentru șmbrăcăminte (fig.11/3), alcătuită dintr-un cîrlig, cu extremitățile înfoarse, formând mici bucle ce serveau la cusut. Sfîrma cîrligului este lucrată prin trefilare. Deasupra cîrligului este sudată o plăcuță decorativă (2 cm x 1,4 cm).
- c.- inel de aramă, cu verige simplă, deschisă (diametrul = 2 cm).

În vecinătatea imediată a laturii nordice a construcției din sec. al XVII-lea, la circa 1 m, a reapărut necropola nr.3, prin prezența mai multor oase umane, uneori fragmentare, aparținând în acest caz unor reînhumări. Au fost determinate cinci morminte de rit creștin, cu orientarea vest-est, defuncții fiind culcați pe spate și cu mălinile pe cutia to-

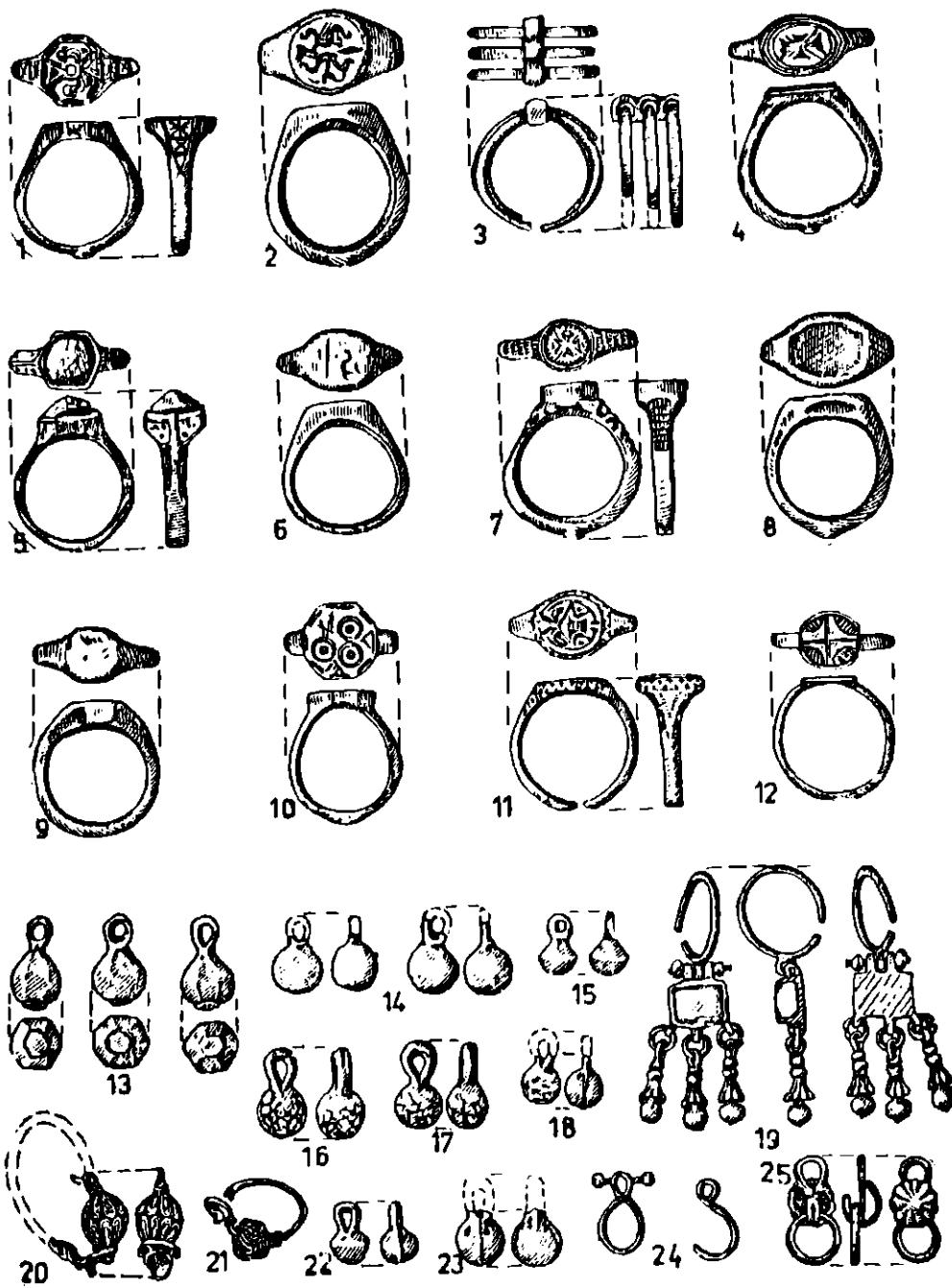
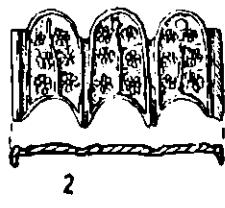
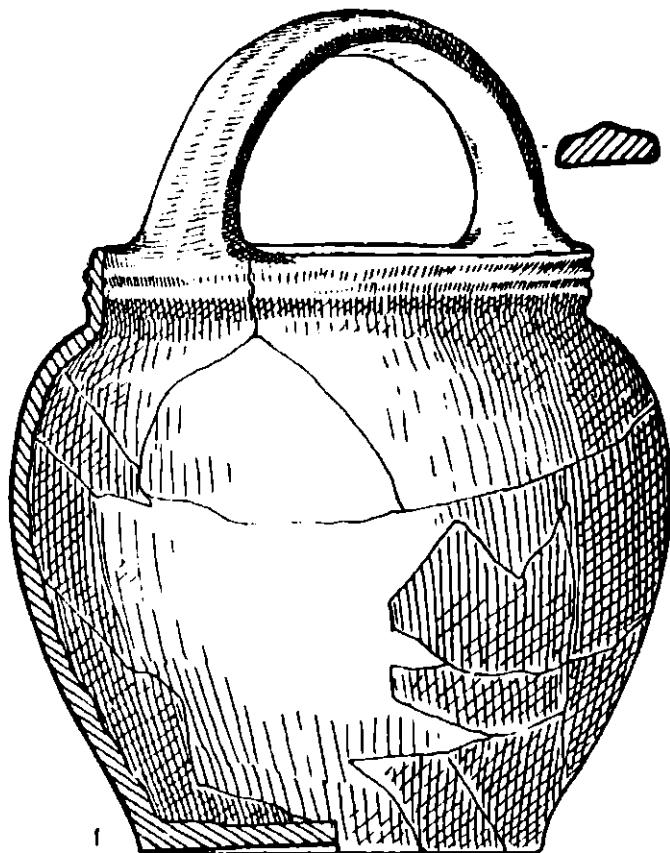

Fig.10.- Orașul de Floci, 1980. Obiecte din cuprinsul necropolei aferente bisericii nr.2.

Fig.11.- Orașul de Floci, 1980. Oală (1), aplică din argint (2) și copac din argint (3), sec. al XVII-lea.

racică. S-a găsit un inventar funerar sărac (două ace din argint pentru maramă și o aplică din brons). Mormintele s-a confirmat a fi anterioare construcției amintite, grăpa acestora fiind căpătată de stratul de chirpic puternic incendiat. Necropola distrugă, la rândul ei, nivelul de locuire din prima jumătate a sec. al XVI-lea, etapa de funcționare în această zonă închindu-se fără sfârșitul sec. al XVI-lea și prima jumătate a sec. al XVII-lea.

Ca și în alte puncte cercetate la Orașul de Floci, și în secțiunea XIX B a apărut nivelul de locuire propriu sfârșitului sec. al XV-lea și primei jumătăți a sec. al XVI-lea. În sudul secțiunii, la adâncimea de -0,50 m-0,70 m, pe o distanță de 3 m, am sesizat podeaua de lut bătut, refăcută de două ori, la intervale scurte de timp, a unei construcții din lemn și pămînt.

Pe podeaua acestei locuințe s-au păstrat bârnele carbonizate, prăbușite de la acoperișul construcției, ca și gropile de pară. Un dinar unguresc, emisiune Ferdinand I din anul 1530¹⁴, a confirmat datarea construcției, contemporană cu locuința situată la circa 50 m est și cercetată integral în anul 1978¹⁵.

Materialul recoltat din acest nivel de locuire a constat, în majoritate, din fragmente ceramice de la oale cu toartă, cănițe de formă biconică și fund drept, pahare cu picior și fund profilat, farfurii smălțuite și decor vegetal sgrafitat, cable traforate sau discuri ornamentale.

Materialul osteologic – provenind de la porcine, cabaline, ovi-caprine, pești și păsări – completează cu date din domeniul economiei animaliere tabloul primului secol cunoscut pînă în prezent în orașul de la gura Ialomiței.

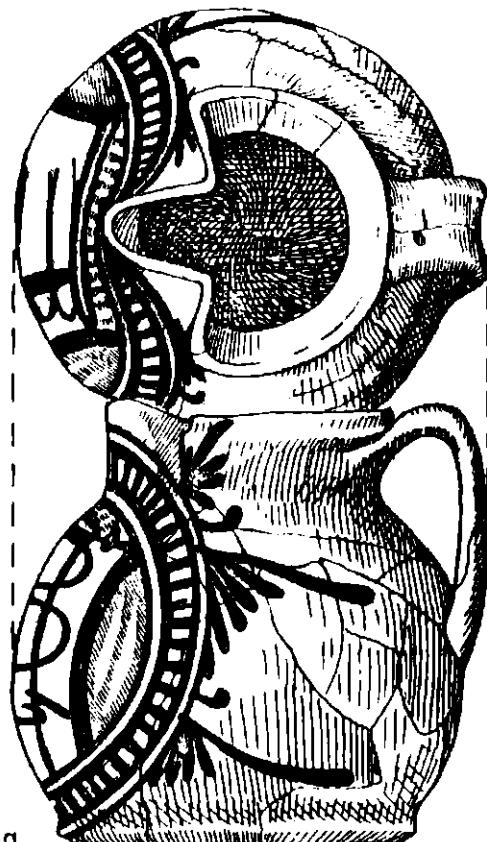
Venera Rădulescu

*

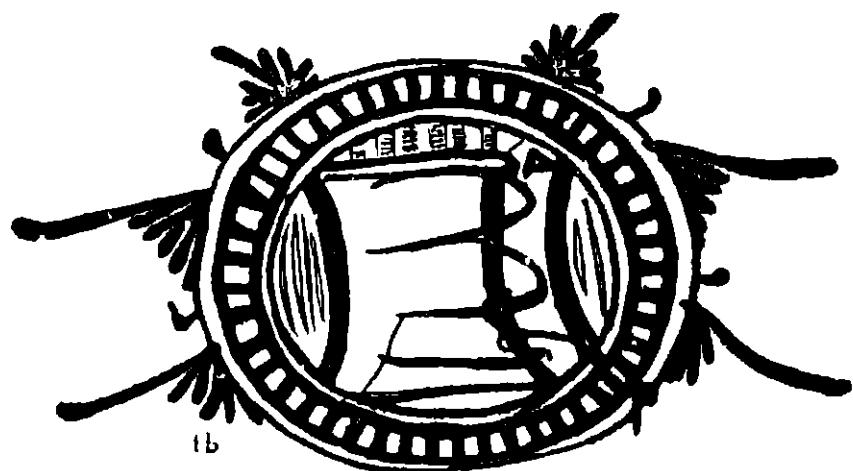
* * *

IV. SECTORUL BISERICĂ NR.2 SI NECROPOLA AFERENTĂ.
Cercetarea necropolei nr.2 a continuat în 1980 prin trasarea a încă patru secțiuni, S XXXIII a, b, c, d (fig. 13) perpendiculare pe axul bisericii, în dreptul absidelor, lungi de 15 m, lăție de 2 m, păstrîndu-se un mărtor de 0,50 m între ele.

Prin trasarea acestor secțiuni s-au verificat fără îndoială limitele cimitirului și se constată din nou că pe latura sudică a bisericii este o aglomerare mai mare de înmormântări și refuhumări în comparație cu latura de nord unde chiar limita cimitirului este mai restrînsă, mai apropiată de zidul bisericii. Gropile mormintelor străpung nivelaile de locuire distruse de puternice incendii din sec. al XV-lea, parțial din sec. al XVI-lea¹⁶. Orientarea celor 82 de morminte dezvelite în această campanie, care se adaugă la cele 103 cercetate în anii trecuți¹⁷, era est-vest, cu obînuitate deviații determinate de anotimpul în care a

1a

1b

Fig.12.- Orașul de Floci, 1980. Cană cu gura trilobată, sec.al XVII-lea (1 a) și decorul de pe fața canei (1 b).

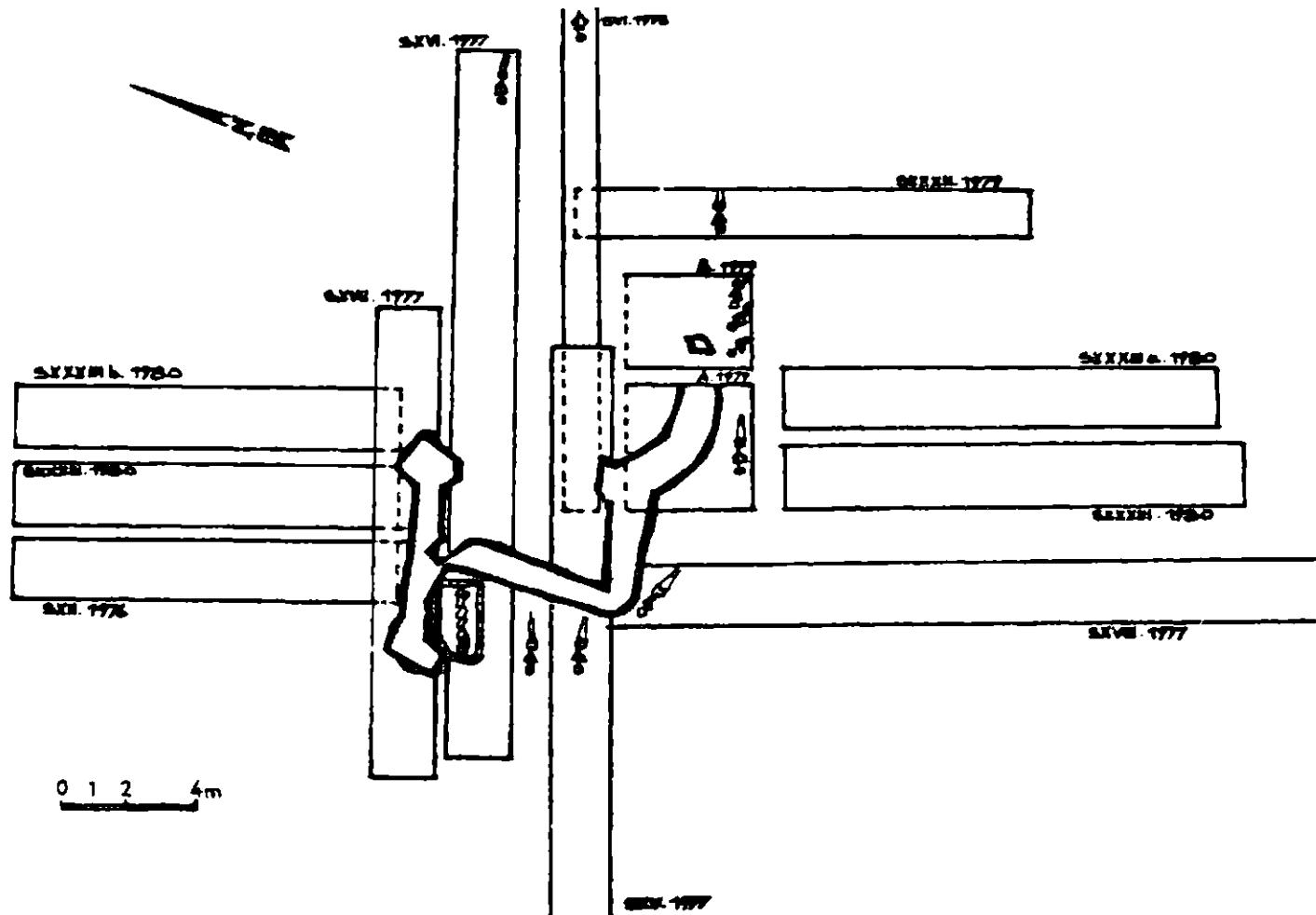
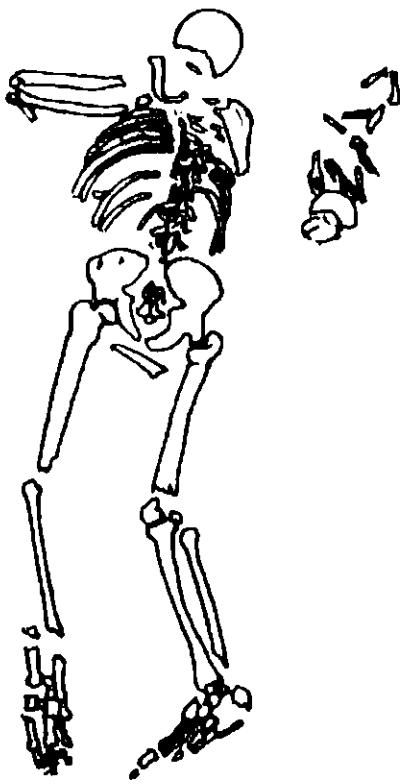

Fig.13.-Orașul de Floci, 1980.Planul săpăturilor din sectorul biserica nr.2.

avint loc înhumarea. Singura excepție o constituie M.150, care a fost găsit în poziția aruncat cu fața în jos, cu capul spre est și picioarele spre vest, cu mâna stângă îndoită din cot, iar mâna dreaptă pe lîngă corp (fig. 14). La multe morminte s-au mai păstrat și resturi din lemnul sicriilor, de formă simplă, trapezoidală, cu capac plat prinț în culie de fier cu floarea mare. La majoritatea scheletelor poziția era sătinsă pe spate, cu brațele îndoite din cot și palmele pe abdomen. Adințimea gropilor variază între -0,70 m și -1,25 m. Cele aflate la circa 1 m de departare de zidul bisericii sunt săpate în pămîntul cu moles și dărâmătură de după dezafectarea bisericii, așa cum atestă și monedele înfrânte aflate în inventarul lor.

Fig. 14.- Orașul de Floci, 1980. Mormântul nr. 150 din cuprinsul necropolei aferente bisericii nr. 2.

Inventarul mormintelor cercetate de noi în această campanie este format din 50 de monede (marea majoritate deteriorate și foarte puțin lizibile), din 11 inele din argint și de bronz, din cercei, nasturi globulari, mărgele din sticlă diferit colorată, copci, ace de maramă, palete

și fragmente de țesătură cu broderie din fir metalic.

Catalogul mormintelor cu inventar :

- M. 106¹⁸ (M.21, S XXXIII c, caroul 2, -0,65 m) - copil, cu craniul parțial distrus ; se păstrează lemnul sicriului ; inventarul format din resturi de țesătură¹⁹, mărgele mici din sticlă, perlate, și mărgică din sticlă roșie de formă trapezoidală, probabil de la un cercel, și o monedă turcească la măna sfângă (accea, Mustafa III, 1757-1774).
- M. 107 (M.22, S XXXIII c, caroul 4, -0,62 m) - matur, bărbat cu brațul sfâng îndoit din cot, cu palma pe bazin, brațul drept îndoit din cot, cu palma pe piept ; se păstrează lemnul sicriului și o monedă turcească (para din argint, Abdul Hamid, 1774-1789).
- M. 108 (M.23, S XXXIII c, caroul 5, -0,80 m) - matur, bărbat, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe bazin ; inventarul este format dintr-un inel similar din argint, cu gătonul plat, turnat împreună cu veriga, (fig.10/2), 18 nasturi globulari din bronz (fig.10/13) și fragmente dintr-o catifăra de bumbac.
- M. 109 (M.24, S XXXIII c, caroul 3, -0,80 m) - matur, femeie, cu scheletul parțial distrus, brațul drept lipsă. cel sfâng îndoit din cot, cu palma pe abdomen ; se păstrează lemnul sicriului și o monedă turcească (accea perforată, argint, Mahmud I, 1730-1754).
- M. 110 (M.25, S XXXIII c, caroul 5, -0,80 m) - matur, femeie, cu brațele îndoite din cot, palma dreaptă pe bazin, iar palma sfângă adusă spre umăr ; la aceasta s-a găsit o monedă perforată, îlisibilă.
- M. 111 (M.26, S XXXIII c, caroul 3, -1 m) - matur, bărbat, cu brațul sfâng îndoit din cot, cu palma pe abdomen ; inventarul este format din fragmente de dantelă lucrată din șnur metalic, realizat prin răsucirea unui fir de cupru pe un fir de mătase naturală și dintr-o copcă cu floare, din argint, datată pe bază de analogii în sec.al XVI-lea²⁰.
- M. 114 (M.29, S XXXIII c, caroul 3, -0,90 m) - matur, cu brațele îndoite din cot ; se păstrează lemnul sicriului și o monedă perforată îlisibilă.
- M. 115 (M.30, S XXXIII c, caroul 6, -0,85 m) - adult, femeie, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe bazin ; inventarul este format dintr-un inel, verigă subțire, torsionată, din fir și o monedă stearsă.
- M. 116 (M.31, S XXXIII c, caroul 7, -0,76 m) - adult, bărbat cu brațele îndoite din cot, palmele pe abdomen ; inventarul este format din două monede poloneze (Sigismund III, 1587-1632 și unu și jumătate gros, 1623).
- M. 120(M.34, S XXXIII c, caroul 1, -0,90 m)-adult,femeie, cu scheletul deranjat de alte înhumări; inventarul este format din mărgele de sticlă diferit colorate.
- M. 121 (M.35, S XXXIII c, caroul 2, -0,87 m) - adult, bărbat, cu brațele îndoite din cot, palma sfângă pe umăr, palma dreaptă pe piept ; îngă tibia dreaptă se află un craniu refăumat ; inventarul este format din copci obișnuiti și fragmente de țesătură din fir de bumbac.

- M. 122 (M.36, S XXXIII c, caroul 4, -0,85 m) - adult, bărbat ; craniul lipsește, restul scheletului în poziție normală, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe basin ; inventarul este format dintr-o monedă ungurească (denar, Leopold I, 1657-1705).
- M. 125 (M.38, S XXXIII d, caroul 2, -1,05 m) - adult, bărbat, poziția scheletului deranjată ; se păstrează craniul, coastele și brațul drept îndoit din cot, palma pe abdomen ; inventarul este format dintr-o monedă turcească (sec. XVIII).
- M. 127 (M.40, S XXXIII, caroul 4, -1 m) adult, bărbat, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe piept, tibile distruse de groapa M.122, se păstrează lemnul sicriului ; inventarul este format dintr-un inel din argint (fig.10/3) alcătuit din trei verigi paralele unite între ele printr-o montură de formă dreptunghiulară.
- M. 129 (M.42, S XXXIII c, caroul 3, -1,20 m) - matur, cu craniul parțial distrus ; inventarul este alcătuit din mărgele tubulare din sticlă, copci, palete și o monedă ilizibilă.
- M. 130 (M.43, S XXXIII c, caroul 3, -1,20 m) - matur, femeie, cu scheletul în poziție normală, cu brațele îndoite din cot, cu palma dreaptă pe piept, iar palma stângă pe basin ; inventarul este format din trei inele găsite pe degetele inelar și mijlociu al mijlocii stângi și o monedă stearsă; două din inele sunt din argint, sigilare, cu șatonul turnat împreună cu veriga (fig.10/6-7) și unul din bronz emailat, cu o piatră în casetă hexagonală (fig.10/5).
- M. 131 (M.44, S XXXIII c, -1 m) - matur, bărbat cu craniul întors spre dreapta, cu brațele îndoite din cot, cu palma stângă pe abdomen și palma dreaptă spre umăr ; la mîna dreaptă s-a găsit un inel din argint, sigilar, cu șatonul turnat împreună cu veriga (fig.10/4) și o monedă ungurească din sec. al XVI-lea.
- M. 132 (M.45, S XXXIII c, caroul 4, -1,05 m) - matur, cu brațele puțin depărtate de corp și îndoite din cot, cu palmele pe basin ; inventarul este alcătuit dintr-un inel din argint, cu montura turnată împreună cu veriga ; în montura plată, ușor ovală, este scobit un lăcătu pentru piatră, care s-a pierdut (fig.10/8).
- M. 133 (M.46, S XXXIII c, caroul 3, -1,05 m) - matur, femeie cu craniul distrus, brațul stâng îndoit din cot, cu palma pe abdomen, iar oasele basinului și ale piciorului stâng distruse de groapa altui morărit ; inventarul este format din ace de maramă din bronz aurit, copci oblongui și un cercel cu o piatră verde într-o casetă dreptunghiulară, de care sunt atestate trei pandelocuri (fig.10/19) ; cercelul, din argint aurit, este datat pe bază de analogii în sec. al XVI-lea²¹.
- M. 134 (M.47, S XXXIII c, caroul 1, -0,95 m) - matur, cu brațele pe lîngă corp, cu palmele pe basin ; se păstrează lemnul sicriului ; la mîna stângă s-a descoperit un inel din argint, cu montura turnată împreună cu veriga, datat pe bază de analogii în sec. al XVI-lea²²(fig. 10/9).
- M. 139 (M.50, S XXXIII c, caroul 1, -1,10 m) - matur, bărbat, având

craniul sfărșimat, iar măna stângă înclinația din cot ; inventarul este format din 17 nasturi globulari (fig.10/16-17) din bronz, dateți prin analogie în sec. al XVI-lea²³ și o monedă.

M. 144 (M.52, S XXXIII c, caroul 1, -0,95 m) - matur, cu scheletul parțial distrus ; brațul drept înclinația din cot, cu palma pe abdomen ; inventarul este reprezentat de o monedă turcească din sec.al XVIII - lea.

M. 146 (M.54, S XXXIII b, caroul 1, -0,74 m) - matur, bărbat cu craniul întors spre stânga, iar brațele înclinate din cot, având palma stângă pe abdomen și palma dreaptă pe bazin ; se păstrează lemnul sicriului ; groapa acestui morțănuș a perforat podeaua incendiată a unei lecuiște din sec. al XV-lea ; inventarul este reprezentat de o monedă turcească ilizibilă.

M. 147 (M.55, S XXXIII b, caroul 6, -0,83 m) - matur, bărbat cu brațele înclinate din cot, cu palmele pe burtă ; inventarul este format din 3 nasturi globulari (fig.10/15 și 22) și o monedă stearsă.

M. 148 (M.56, S XXXIII b, caroul 3, -0,80 m) - copil cu brațele depărtate ușor de corp, înclinate din cot, cu palmele pe bazin ; se păstrează lemnul sicriului ; inventarul este format din mărgele din sticlă colorată, un cercel fragmentat și o monedă ilizibilă.

M. 151 (M.59, S XXXIII b, caroul 2, -0,85 m) - copil, fetiță, cu scheletul parțial distrus ; se păstrează lemnul sicriului ; inventarul este format dintr-un cercel dintr-o sfermă subțire de bronz, de care atârnă o mărgică prismatică din sticlă roșie, mărgele diferit colorate și două monede turcești tocite.

M. 156 (M.64, S XXXIII b, caroul 5, -0,95 m) - matur, femeie, cu craniul deranjat, cu brațele depărtate de corp și înclinate din cot, cu palmele pe șept, tibile distruse ; inventarul este format dintr-un cercel din argint, cu o mărgică realizată din fire subțiri împletite ca un ghem (fig.10/21) și două monede turcești (Ahmed III, 1703-1730).

M. 159 (M.67, S XXXIII b, caroul 3, -1 m) - matur, femeie, cu craniul întors spre stânga, brațele înclinate din cot, cu palmele pe bazin ; se păstrează lemnul sicriului ; inventarul este format din mărgele mărunte din sticlă, un cercel fragmentat și o monedă turcească din sec. al XVIII-lea.

M. 164 (M.72, S XXXIII a, caroul 5, -1 m) - matur, bărbat, cu craniul întors spre dreapta, cu brațele înclinate din cot, cu palma dreaptă pe umăr și palma stângă pe abdomen ; inventarul este reprezentat de o monedă turcească (accea, Soliman I, 1520-1566).

M. 167 (M.75, S XXXIII a, caroul 6, -0,95 m) - matur, femeie, cu brațele înclinate din cot și palmele pe bazin ; pe craniu se vede urma unei diademă metalice sau a unei țesături cu fir metalic ; inventarul este format din fragmente de țesătură din in și fir plat din cupru, care formează un motiv decorativ în forma literelor V și X, paieți metalice, mărgele mărunte din sticlă și două monede turcești (acelea, Mustafa III, 1757-1774).

- M. 170 (M.78, S XXXIII b, caroul 3, -0,76 m) - copil, fetiță, cu scheletul parțial distrus ; inventarul este reprezentat de o monedă ungu-rească (denar din argint 1545, Ferdinand I, 1526-1564).
- M. 173 (M.81, S XXXIII b, caroul 4, -1 m) - copil, fetiță, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe piept, craniul învers spre stînga ; inventarul este alcătuit din mărgele din sticla bleu și roșii, un cercel fragmentat, cu montura formată dintr-o mărgică din sticla, un inel similar din bronz (fig.10/10) și două monede (denar 1695, Ungaria, Leopold I, 1657-1705).
- M. 175 (M.83, S XXXIII b, caroul 5, -1,10 m) - matr. femeie cu craniul distrus, mîinile îndoite din cot, cu palmele pe burtă ; inventarul este format dintr-un inel similar din bronz (fig.10/11) și o monedă turcească, sec. al XVIII-lea.
- M. 177 (M.85, S XXXIII b, caroul 3) - adolescent, cu scheletul parțial distrus ; inventarul este reprezentat de un cercel fragmentat, cu mărgica formată din petale filigranate (fig.10/20).
- M. 184 (M.92, S XXXIII a, caroul 1, -1,21 m) - matr. bărbat cu craniul învers spre stînga, cu brațele îndoite din cot, cu palmele pe abdomen ; inventarul este format dintr-un inel de bronz, cu placă monturii lipită pe veriga (fig.10/12) și o monedă turcească, sec. al XVIII-lea.

În cadrul bogatului inventar recuperat, o atenție deosebită merită tipurile variate de inele și cercei, unele asemănătoare cu exemplare descoperite în campanile anterioare, altele noi. Majoritatea inelilor sunt din argint sau bronz, au montura turnată împreună cu veriga, în secțiune semiovală, cu capetele puțin aplatizate și lățite de o parte și de alta a monturii. Scaunul monturii este în general finalt, de formă rotundă sau ovală cu diverse motive incizate. Excepție face inelul din M. 132 (fig.10/8), turnat, din argint, cu un lăcaș dreptunghiular, foarte puțin adăncit. După felul realizării prezintă analogii cu unul din inelele descoperite la Buda²⁴ și datat în sec. al XVI-lea.

Un interes cu totul particular îl prezintă unul din inelele descoperite în inventarul M.130, pe care-l considerăm unicat descoperit la Orașul de Floci²⁵. Inelul este din bronz, cu casetă finaltă, hexagonală, în care se află montată o piatră albă-opacă (probabil cuart). Veriga are secțiune lamelară, iar de o parte și de alta a monturii o nervură mediană exterioară care-i modifică profilul secțiunii (fig.10/5). Pe verigă, de o parte și de alta a monturii, cît și pe suprafața exterioară a casetei, se află un strat de smalț bleu-albastru, alb-gri, galben cu puncte negre. Ca mod de realizare pe bază de analogii²⁶, inelul se poate data în sec. al XVI-lea. Emailarea s-a făcut probabil la rece, deoarece execuțarea acesteia este mai ușoară, dar nu este atât de durabilă²⁷.

De asemenea, unicat este un alt tip de inel realizat în mod original din trei verigi de argint, rotunde în secțiune și egale ca diametru, unite între ele printr-un element de legătură, de formă dreptunghiulară, perforat cu trei orificii pe latura lungă, care constituie montura pro-

priu-zisă a inelului. Inelul face parte din inventarul M.127 (fig.10/3) și are analogii cu un inel descoperit la Comaaa²⁸, datat în a doua jumătate a sec. al XVII-lea. Din punct de vedere al raportului stratigrafic al mormintelor el pare să aparțină sec. XVII-XVIII. În fine, ultimul inel asupra căruia mai căruia a fost găsit în inventarul M. 184, realizat dintr-o verigă simplă, cu secțiunea lamelată, din bronz, cu capetele apropiate și lipite sub placă ovală subțire a monturii (fig.10/12). Decourul monturii este foarte simplu. Suprafața este împărțită prin două linii incizate, care se intersectează în cruce. Între brațele crucii sunt trasate arcuri de cerc cu deschiderea spre marginea monturii, iar spațiul interior este hașurat. Înăind seama că greapa acestui morărit se află săpată în nivelul de dărănitură și moloz a zidului bisericii, datarea acestui inel se poate face în sec. al XVIII-XIX, după cum rezultă și din monedele turcești găsite la mormintele alăturate.

La fel cu inelele, cercoii descoperiți aparțin mai multor tipuri. Mai întâi ne vom opri asupra unui cercel foarte bine conservat²⁹, din argint aurit, cu o piatră verde montată într-o casetă patrată, de care sunt atestate trei pandelouri, în formă de floare de crin, în vîrful căreia este prinsă cu un nit o perlă metalică (fig.10/19). Acest cercel găsit în inventarul M.133 se asemănă cu cerceii descoperiți în campaniile anterioare la Orașul de Floci³⁰, cît și cu cei descoperiți la Comana³¹, Tîrgoviște³², care aparțin sec. al XVI-lea. Dacă înном seama de tehnica în care au fost realizate și do saptul că în necropola cercetată de noi s-au găsit mai multe exemplare asemănătoare, din bronz, putem presupune că locul de execuție al acestor piese este un atelier puternic influențat de arta occidentală a bijuteriilor.

Un alt tip de cercei, pentru prima dată întâlnit la Orașul de Floci, este exemplarul găsit în inventarul M.156 (fig.10/21). Tortița cerceului este făcută dintr-o sîrmă subțire din argint, arcuită ca o verigă cu capetele apropiate. Unul din capete a fost lățit prin baterie și răsucit în exterior formând astfel o buclă pentru închiderea verigii³³. Pe aceasta a fost fixată o mărgică formată din patru firuri subțiri de sîrmă, de argint, torsionate și înnodate ca un ghem. Mărgica aceasta a fost fixată în partea inferioară a verigii cu ajutorul unui fir de sîrmă din argint, răsucit de o parte și de alta a ei. Piese asemănătoare se găsesc în colecția de podoabe din epoca feudală aflate la Muzeul Județean Dâmbovița³⁴ și la Retevoiești³⁵. În cazul de față, aşa cum s-a arătat mai sus, cerceul este datat cu ajutorul monedei în sec.al XVIII-lea.

Tot din categoria cerceilor cu o mărgică fixată în partea inferioară a verigii este și exemplarul fragmentat descoperit la M.177 (fig.10/20). Veriga³⁶ acestuia este făcută dintr-o sîrmă subțire, rotundă în secțiune, cu capetele apropiate, unui din ele fiind răsucit în formă de buclă, în exterior. Pe această verigă a fost fixată o mărgică de formă ovală formată din două semisfere lipite pe linia diametrului. Încărcătura semisferă este formată din 10 petale filigranate. Lipită de verigă, pe o tablă triunghiulară, în exterior în dreptul mărgelei filigranate se află

o altă mărgică (fragmentată), iar spațiul dintre ele era decorat cu trei tubulești longitudinale, făcute dintr-o sârmă subțire, răsucită în jurul unui pivot. Ca mod de realizare se asemăna cu mărgelele aflate pe cerceii de secol XIII-XIV și cu nasturi realizați în aceeași manieră descoperiți la Retevoilești, Zăvoaia, Buda, piese caracteristice sec. al XVI-lea. Reluarea acestei tehnici decorative de către meșterul bijutier s-a făcut probabil dintr-un atelier local, care trebuia să satisfacă necesitățile locuitorilor avuți de la Orașul de Floci, în cursul sec. XVI-XVII.

În afara, mai menționăm exemplarele fragmentate ale unor cercei execuți într-o tehnică foarte rudimentară, dintr-o simplă sârmă, care la un capăt era răsucită în formă de tertită, iar de capătul celălalt era prinsă o mărgică poliedrică, tubulară sau în formă de pară din sticlă colorată.

De multe ori o parte din lungimea sârmelui și a piatrăi era acoperită cu o folie de metal în formă de trunchi de con, ceea ce dădea impresia unui boboc de floare. Judecând după monedele cu care apar în inventar, acest tip de cercei aparțin sec. XVII-XVIII.

Nasturii, de formă sferică sau ușor aplatișăți, fiind din bronz sau metal comun și au fost confecționați prin turnare împreună cu tortiță, ușor înălțăți, de formă rotundă sau ovală. Diametrul lor variază și fac parte din categoria comună cunoscută în cursul sec. XVII-XVIII.

În încheliere, amintim singura copcă din argint cu floare, descoperită în inventarul M.111 (fig. 10/25), perfect asemănătoare cu cea din mormântul jupânei Stanca de la Buda, datată în sec. al XVI-lea.

Asupra acelor de maramă, fragmentelor de țesătură, copcilor simple și mărgelelor de sticlă nu ne vom opri, deoarece, cu ajutorul mănedelor³⁷ și a analogilor, acestea au o datează mai largă, din sec. al XVI-lea pînă la mijlocul sec. al XIX-lea.

Anca Păunescu

NOTE

- 1 Rezultatele cercetărilor arheologice efectuate anterior la Piua Petri - Orașul de Floci - fiind publicate în seria editată de Muzeul Național de Istorie al R.S.R. : Cercetări arheologice, vol. III, București, 1979, p.199-246 (campanile 1975-1977) și Cercetări arheologice, vol. IV, București, 1981 p.120-143 (campanile 1978 și 1979).
- 2 Lucian Chițescu, Niculae Conovici, Radu Lungu, Anca Păunescu și Venera Rădulescu, Cercetări arheologice la Piua Petrii (Orașul de Floci) jud. Ialomița, în Cercetări arheologice, III, 1979, p.200.
- 3 Lucian Chițescu, Radu Lungu, Teodor Papașima, Petre Vladilă, Venera Rădulescu și Anca Păunescu, Cercetări arheologice în anul

- 1979 la Piua Petri (Orașul de Floci), comuna Giurgeni, jud. Ialomița, în Cercetări arheologice, IV, 1981, p.123.
- 4 Suprafața de pietre este relativ plană. Diferența de nivel este dată de denivelările de la suprafața solului în urma campaniilor agricole.
  - 5 În campanie trecută mormintele începuseră să apară încă de la - 0,32 m.
  - 6 Din materialul osteologic găsit în atelier am reținut un eșantion de aproximativ 2000 piese, pe care l-am predat spre studiu cercetătorului științific Mircea Udrescu de la Laboratorul de antropologie din București. Prezentăm mai jos concluziile acestuia. Oasele, aproape în exclusivitate, aparțin bovinelor (*Bos taurus*) adulte (cu dentație definitivă și cu grad mediu și înaintat de uzură, iar epifizele sudate la diafize). Sunt reprezentate toate părțile mari ale corpului animalelor (cap, trunchi, membre). Au fost sesizate foarte puține semne de ardere. Numărul minim de indivizi (NMI) pentru acest eșantion este de 37 (după dentație). În general era utilizată numai diafiza osului, epifizele proximale și distale fiind înălțurate. Această manieră de "tratare" a osului este foarte clar reprezentată la metapodii (metacarpe și metatarsi), dar este relativ constant realizată și la celelalte oase lungi (tibii, radiusuri, femuri, humeruri). Scapula, prezentă în eșantion, poate fi un indiciu că atelierul fabrica și alte piese (plăsele?).
  - 7 Vezi supra, nota 5.
  - 8 Lucian Chițescu, Niculae Conovici, Radu Lungu, Anca Păunescu și Venera Rădulescu, în Cercetări arheologice, III, p.208-210.
  - 9 Vezi și Radu Lungu, Contribuții la istoria mășteșugurilor medievale în Tara Românească, în "Revista de istorie", 24,3, 1981, p.516.
  - 10 Mihai Costăchescu, Arderea Târgului Floci și a Ialomiței în 1470, Iași, 1935, p.151.
  - 11 Pentru celelalte tezaure descoperite întinsător la Orașul de Floci, vezi Cercetări arheologice, III, p.240.
  - 12 Locuința se află în curtea I.A.S. Avicola, Giurgeni. Vezi Lucian Chițescu și colab., Cercetările arheologice de la Piua Petri (Orașul de Floci), comuna Giurgeni, jud. Ialomița, în Cercetări arheologice, vol.IV, p.132-139.
  - 13 Ibidem, p.135, fig.136.
  - 14 Emil Unger, Ujkor I filzeti (1526-1657), în Magyar Régészeti Művészettörténeti és Erem tani Társulat, Budapest, 1958, tipul 55.
  - 15 Vezi N. Conovici, O locuință medievală din sec. al XVI-lea descoperită la Orașul de Floci. Raport preliminar, în : Materiale și cercetări arheologice, Oradea, 1979, p.419-421.
  - 16 Vezi A.Păunescu,"Biserica nr.2...", în Cercetări arheologice, vol. III, p.224-228.
  - 17 Numerotarea mormintelor s-a făcut cursiv de-a lungul mai multor campanii.
  - 18 Reprezintă numărul cursiv pe planul general al necropolei.

- 19 Mulțumim și pe această cale colectivului laboratorului de restaurare textile al Muzeului Național de Istorie pentru ajutorul dat.
- 20 V.Drăghiceanu, Săpăturile de la Buda, Lapog și Tisău Buzău, în BCMI, fasc.170, oct.-dec., 1931, p.174, fig.33.
- 21 Lia Milencovici Bătrîna, Podoabe din necropola fostei mănăstiri Ceanina, în BMI, XLII, 2, 1973, p.12, fig.9 ; Claude Fregnac, Les bijoux de la renaissance à la belle époque, Edit. Hachette, Paris, 1966, fig.66.
- 22 M.Georgescu, Podoabe din epoca feudală, în Chronica Valahica 5, 1973, p.184, p.199, pl.II/31.
- 23 D.V.Rosetti, Săpăturile arheologice de la Snagov, I, în "Publicația muzeului municipal București", 2, 1935, p.39, fig.13 ; idem, Săpăturile de la Retevoiești, în Materiale, VI, 1939, p.713.
- 24 V.Drăghiceanu, op.cit., p.173, fig.29.
- 25 Dimensiunile inelului sunt : l=2,9 cm, Ø interior= 1,9 cm, înălțimea casetei =0,4 cm.
- 26 V.Drăghiceanu, op.cit., p.171, fig.2.
- 27 Marin Matei Popescu, Podoabe medievale din jăriile române, Edit. Meridiane, București, 1970, p.14.
- 28 L.Milencovici Bătrîna, op.cit., p.15.
- 29 Lungimea totală =4,6 cm, dimensiunile casetei sunt de 0,7 cm x ,1 cm.
- 30 Anca Păunescu, op.cit., în Cercetări Arheologice, III, p.229, fig. 16/4,5, p.231, fig.17/8.
- 31 L.Milencovici Bătrîna, op.cit., p.12, fig.9.
- 32 N.Constantinescu, C.Moisescu, D.Nicolaeșcu-Plopșor, Consideration sur les tombes principales de Tîrgoviște, în "Dacia", N.S., XI, 1967, p.307, fig.3/a.
- 33 Diametrul verigii = 1,8 cm x 1,3 cm ; diametrul mărghioii = 6 cm.
- 34 M.Georgescu, op.cit., p.182, fig.6 și p.189, pl.1/6 ; Gh.Cantacuzino, Gh.Trohani, Săpăturile arheologice de la Cătălui-Căciuarele, jud. Ilfov, în Cercetări arheologice, III, p. 311, fig.25/13.
- 35 D.V.Rosetti, Săpăturile de la Retevoiești, p.713.
- 36 Diametrul verigii = 1,6 cm ; diametrul mărghioii = 1,1 cm x 0,8 cm.
- 37 Mulțumim și pe această cale colegiei Paraschiva Stancu pentru ajutorul dat la identificarea monedelor.